

Enstitü	:	Sosyal Bilimler Anabilim
Dah	:	Türk Dili ve Edebiyatı
Programı	:	Türk Dili ve Edebiyatı
Tez Danışmanı	:	Prof. Dr. Hacı Ömer Karpuz
Tez Türü ve Tarihi	:	Yüksek Lisans – Aralık 2016

ÖZET

OĞUZ ATAY'IN “BİR BİLİM ADAMININ ROMANI”ADLI ESERİNDEKİ NİTELEME SIFATLARI

Dilek KESKİNCİ

Çalışmamız, Oğuz Atay'ın “Bir Bilim Adamının Romani” eserinde yer alan niteleme sıfatlarını konu edinmiştir. Niteleme sıfatları hakkındaki bu araştırma, Türkiye Türkçesinin dilbilgisel özelliklerini belirlemeye katkıda bulunmayı amaç edinmiştir.

Araştırmamızda incelenen “Bir Bilim Adamının Romani” eserinde 3228 niteleme sıfatı tespit edilmiştir. Niteleme sıfatları, kullanımları temel alınarak geçiş sıklığına, yapılarına, kaynak dillerine ve birlikte kullanıldıkları adlara göre dört başlıkta incelenmiş, kullanım sayıları, kullanım oranları tablolar ve grafiklerle belirtilmiştir. Niteleme sıfatları sözdizimsel yapıları bakımından değerlendirildiklerinde 3228 sıfattan 2892'sinin sözcük biçimindeki sıfatlardan oluştuğu, 308'inin sözcük öbeği biçiminde olduğu ve 28 tanesinin de cümlecik halinde olduğu tespit edilmiştir. Sözcük halindeki niteleme sıfatlarının yapımında kullanılan ekler, ele aldığımız metinden örneklerle gösterilmiştir. Sözcük öbeği şeklindeki niteleme sıfatlarının türleri tespit edilmiş, incelenen romandan örnekler, kullanım sayıları ve kullanım oranlarıyla belirtilmiştir. Cümlecik biçimindeki niteleme sıfatları metinden örneklerle verilmiştir. Niteleme sıfatları kaynak dillerine göre değerlendirildiklerinde 1750 tanesinin Türkçe, 472 tanesinin Fransızca, 359 tanesinin Arapça, 181 tanesinin Farsça kökenli oldukları görülmüştür. Burada sayılan genel sonuçlara ilişkin daha kapsamlı sayısal bilgiler ve oranlar çalışmanın inceleme kısmında yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Niteleme Sıfatı, Sözcük Türleri, Türkçe Biçim Bilgisi, Kaynak Diller, Oğuz Atay

Institute : Social Sciences

Branch : Turkish Language and Literature

Program : Turkish Language and Literature

Thesis Advisor : Prof. Dr. Hacı Ömer Karpuz

Type of Thesis and Date: Post graduate – December 2016

ABSTRACT

DESCRIPTIVE ADJECTIVES IN OĞUZ ATAY’S LITERARY WORK CALLED “THE NOVEL OF A SCIENTIST”

Dilek KESKİNCİ

The subject of our study is the descriptive adjectives that take place in OğuzAtay’s “The Novel of a Scientist”. The aim of this research on the descriptive adjectives is to identify the grammatical features of Turkey’s Turkish.

There were 3228 descriptive adjectives identified in our research analysis of “The Novel of a Scientist”. The descriptive adjectives which were analyzed under four headings depending on their frequency of recurrence, structure, source language and the nouns they were used with were indicated via graphics and tables. When the descriptive adjectives were evaluated according to their syntactic structure 2892 out of 3228 were formed in word form, 308 were in phrase form, and 28 were in clause form. The affixes used in the formation of the descriptive adjectives in the word form are indicated by examples from the text studied. The types, examples, number of usage and proportion of the descriptive adjectives were identified. The clause form descriptive adjectives were given with examples from the text. When the descriptive adjectives evaluated regarding their source language it was observed that 1750 had Turkish origin, 472 had French origin, 359 had Arabic origin, and 181 had Persian origin. Details about the statistical data and proportions of the general results mentioned here were included in the analysis part of the study.

Keywords: Descriptive Adjectives, Parts of Speech, Turkish Morphology, Source Languages, Oğuz Atay